

Norges vassdrags- og energidirektorat

Deres referanse
Vår referanse 2017/2175-2 563 OH
Saksbehandler Ola Hegge, tlf. 61 26 60 61

Dato 04.04.2017

Vinkelfallet kraftverk - støtte til krav om innkalling til konsesjonsbehandling

Vi viser til brev av 21.03.17 fra Gudbrandsdal sportsfiskeforening, Storørret Norge, Lillehammer sportsfiskeforening, FNF-Oppland, Vern Nedre Otta og Lågens Venner med krav om at Vinkelfallet kraftverk i elva Våla i Ringebru kalles inn til konsesjonsbehandling etter vannressurslovens § 66.

Våla er gyte- og oppvekstelv for storaure. Storaurestammen i Våla var tidligere livskraftig, men bestandsstørrelsen er i dag kritisk lav. Hovedårsaken til den svake bestandsstatusen er utbyggingen av Vinkelfallet kraftverk og fysiske inngrep i elveløpet på strekningen gjennom Ringebru sentrum. Skal storaurestammen i Våla bestå på sikt må det settes inn tiltak. Ringebru kommune har i samarbeid med Gudbrandsdal Energi, NVE og Fylkesmannen fått gjennomført biotoptiltak på den kanaliserte strekningen gjennom Ringebru sentrum. Dette bedrer forholdene i elva noe, men det er også behov for betydelige tiltak i forhold til kraftverksdriften for at storaurestammen skal ivaretas.

Vinkelfallet kraftverk ble etablert uten konsesjonsbehandling etter vannressursloven. Det er derfor i liten grad vilkår som ivaretar miljøhensyn i vassdraget. En vassdragskonsesjon med manøvreringsreglement og moderne vilkår er nødvendig for gjennomføringen av tiltak som sikrer storaurestammen. Fylkesmannen støtter derfor kravet om at Vinkelfallet kraftverk kalles inn til konsesjonsbehandling etter vannressursloven (jf. vannressurslovens § 66), slik at kraftverket får moderne vilkår. Kraftverket er også inkludert i listen over kraftverk som bør få nye vilkår i godkjent forvaltningsplan for Vannregion Glomma.

En vassdragskonsesjon for Vinkelfallet kraftverk bør inneholde bestemmelser om bl.a.:

- **Minstevannføring:** Det er en lang elvestrekning ovenfor Vinkelfallet kraftverk som er uten andre fysiske inngrep enn uttak av driftsvann til Vinkelfallet kraftverk. Denne strekningen var tidligere gyteområde for storauren i Våla, og har betydelig potensiale som gyteområde dersom den får vannføring. Det er ingen minstevannføring i Våla fra Vinkeldammen og ned til kraftstasjonsutløpet, ut over en lekkasje på ca. 30 l/sek. Denne lekkasjen er for liten til å gi akseptable levevilkår for fisk ovenfor kraftverksutløpet. Vi mener derfor det må innføres minstevannføring fra Vinkeldammen, som etter vårt syn vil være det mest effektive tiltaket for storauren i Våla. Det bør gjennomføres prøveslipp av ulike vannføringer fra Vinkeldammen, for å få et bedre grunnlag for å vurdere hvor stort minstevannslippet må være for å gi akseptable forhold for storauren på strekningen. «Alminnelig lavvannføring» og «Q₉₅-sommer» kan være naturlige utgangspunkt for prøvevannslipp.

- **Omløpsventil:** På strekningen fra kraftverksutløpet og ned til Lågen har det vært et gjentakende problem med brå reduksjoner av vannføringen i forbindelse med driftsstans i kraftverket. Det er etablert en omløpsventil på 0,6 m³/sek. Dette er lite i forhold til kraftverkets slukeevne på 8 m³/sek, og det observeres stranding av fisk under episoder med driftsstans. Vi mener derfor kapasiteten på omløpet må økes. Det har vært gjennomført forsøk med nedtrapping av driftsvannføringen for å skaffe kunnskap om hvor stor en omløpsventil må være. Resultatene viser at med en omløpsventil på 4 m³/sek (50% av slukeevnen) vil skadevirkningene av driftsstans bli små. Etter at forsøket ble gjennomført er det gjennomført biotoptiltak på strekningen. Det tilsier at forsøket bør gjentas for å se om endringene kan ha redusert kapasitetsbehovet i omløpet noe.
- **Gytegrus:** Inntaksdammen til kraftverket stopper massetransporten, og elveleiet er i dag nesten uten egnet gytegrus. Det er derfor behov for tilførsel av gytegrus for å bedre gytemulighetene i elva. I og med at den naturlige tilførselen er stoppet må det påregnes at tilførsel av gytegrus er et vedlikeholdstiltak som må gjennomføres med jevne mellomrom.
- **Undersøkelser/tiltak:** Det er behov for å få innført standard naturforvaltningsvilkår som sikrer hjemmel til å pålegge bekostning av oppfølgende undersøkelser og tiltak i elva.

Med hilsen

Sigurd Tremoen

Vebjørn Knarrum
avdelingsdirektør

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift.

Kopi: Oppland fylkeskommune
Ringebu kommune